

Josefina Huguet

DE DIJOUS A DIJOUS

La huelga del Gas

“Full d’ una vida,”

DILLUNS feu vuyt dias que ‘l sarau va comensarse. A últims del *sigle de las llums* una ciutat de mitj milió d’ ànimas ha quedat casi be á las foscas, per lliure y expontánea voluntat de sos moradores:

Tota la historia retrospectiva de l’ art de iluminar las tenebras, pot dirse qu’ ha surtit á *llum*, com si ‘s tractés de presentar una exposició de tots los sistemas inventats desde ‘ls jorns mes remots fins als mes moderns. No recordo en quin carrer vaig veure una farmacia iluminada ab teyeras com si ‘s tractés del antre d’ un alquimista de la edat mitjana. Al carrer de ‘ls Archs, un estorer ‘s valia d’ hatxas de vent. Mes enllá una botiga de guants ressucitava las llumaneras de quatre bléns y aixís successivament, aquí los llumets d’ oli; allí los quinqués de petroli; ara, metxeros de benzina; després; ciris, candelas y espelmas; aquets, llumets de parafina; aquells, fanals japonesos ó de fantasia; en una paraula, totas las invencions qu’ han surtit en totas las épocas per produhir llum artificialment, totas han comparegut á donar fe de vida en la Ciutat dels Comptes.

Pero desde ‘l dilluns d’ aquesta setmana la cosa ha prés un aspecte mes grave. A semblansa de la majoria de ‘ls seus substituents, *aixó del gas* també fa *mala carota*. Desde dilluns passat hi ha l’ acort prés pe ‘ls gremis, de que ‘ls establiments tancarán sas portas á entrada de fosch y desde aquesta fetxa, Barcelona sembla de nits una ciutat deserta.

¿Qui guanyará al últim? ¿Qui surtirá vencedor en eixa lluyta, las companyias d’ alumbrat ó bé la població representada per sos gremis?...

No ‘s necessita ser profeta per discernirho. Aquet cop guanyará ‘l qui t’è rahó y tenen rahó los gremis. Las duas companyias del gas y una de la electricitat s’ han posat d’ esquena á la paret, en una qüestió ahont res absolutament las abona. Per seguir escanyant al consumidor, totas las excusas qu’ emplean son de mala lley. Si s’ apoyan en la puja de ‘ls cambis, aquest argument que quan los franchs estavan à 118 tenia son valor, avuy ab lo cambi á 50, no ‘n te cap. Si retreuen la carestia dels transports no ‘s fixan ab que ‘l cok en cambi, ha doblat son valor y adineran molt mes que avants los residuos de la destilació del carbó de pedra.

La única rahó poderosa que poden alegar las companyias si volen ser francas, es que ‘l dividendo de 18 per cent que sempre han repartit á sos accionistas, aquest any voldrían ferlo arribar al 36. Pero es alló que ‘s diu;

*contra el vicio de pedir
hay la virtud de no dar.*

Y ‘l poble barceloní, voidrá portar aquesta virtut á la punta de la espasa. Per aixó la setmana passada, cremavan entre la gatzarona de grans y xichs eynas tan

inverossimils com las llumaneras del any 30 y ‘ls quinqués del any 60.

Per aixó, aquesta setmana las botigas s’ han despedit de sos parroquians ab la darrera llum del crepuscul vesperí. Per aixó, demá anirán los gremis fins allá ahont convingui, puig afortunadament predominan los temperaments d’ energia y ¡gracias á Deu! s’ ha deixat la passivitat á banda per unirse contra l’ enemich comú, qu’ avuy per avuy, son las companyias del gas.

En quant á n’ aquestas, un sol concell ‘ls hi daria si volguessin aténdrel. Y es que ‘s deixin ja d’ ambicions y d’ intransigencias y si avants venian lo gas á ral metro cúbich, ‘l posin immediatament á 10 ó 15 céntims.

La rahó es senzilla. ¿Saben quant valdrá ab lo temps un gasógeno d’ acetileno? Sis, quatre y qui sab si dos duros.

¿Saben quant val un kilo de *carburo de calci*? Una pesseta y qui sab si menos ab lo temps.

Saben quin temps crema un kilo de carburo dins d’ un gasógeno d’ acetileno?

A la ràtlla de setanta horas ab un metxero de triple intensitat lluminosa que ‘l gas y la electricitat incandescent.

Aixís donchs, per lo mateix que l’ acetileno representa l’ autonomia lluminosa, ab un gasto de menos del ters del gas, molt ojo companyias... *ojo al Cristo, qu’ es de plata!*

En un rapte d’ aburriment lo dimecres al vespre vaig encaminarme al *Ateneo*, ahont lo nostre simpatic pintor-musich-poeta-draps y ferro vell Sr. Rusinyol, llegia las quartillas d’ un llibre qu’ ell titula «Fulls de la vida» com podria titularlo «Auca d’ un desequilibrat» ó «L’ ànima de canti.»

No soch enemich d’ aixó que ‘n diuhen «*el modernisme*» Al contrari, segueixo ab éxtassis las elucubracions de l’ Umbert qu’ es «*el cap mes sucós*» de la colla; venero ab totas las mevas forsas la ciencia de ‘n Perez Jorba á pesar de que m’ espatila mes l’ *intelecto*, qu’ un tip de carbassa ‘l pahidor; y finalment admiro d’ en Russinyol tot lo que d’ admirable té semblant tipo. Ab aquestas bonas disposicions, dit s’ está que dimecres vaig *fruir* de debó al *Ateneo*, tot sentint los «*Fulls de la vida*.» Es mes; vaig tenir la sort de que ‘m caygués á las mans un autèntich *full de la vida* del eximi escriptor, un full que ‘m vindrá de *perilla*—donat son humoristich assumpto—per acabar aquestas ratllas. No sè si es autèntich, pero tinch entés qu’ es historich. Diu aixís.

EL NOI DE FUSTA

Io era casat i vivia am la dona, aixis com are tambe o soc, emperó no i visc... ¡Quins tems aquells! Io amant de la llibertat i enamorat de la solitut, poc podia avenir-

me á les exigencies de la vida matrimonial. ¡Quines rancúnies am la dona i sobre-tot quines lluites am la sogra!

Un dia n' hi vaig fer una... ¡Quin una! Encare ric al esmentar-me'n.

Teniem un noi. ¡Quin noi! La sogra el volia; io també. Ella tenia gelos de mi; io d' ella. Per a curar-los-hi doncs, ¿quina en faig?... Un jorn boirós, esblaimat, am tons moradencs, quan ella anava á la cambra del noi, io li surto al pas...

—Qué vols? me fa am veu de to grisenc.

—El noi es meu, li contesto.

—Es meu, me fa ella.

—Meu li faig io.

—No siguis gat.

—Meu, torno á dir.

—¿Teu?

—Meu o de ningú. Y me-n vaig al breçol, descotxo al nen, lo prenc d' una cama, obro de bat-a-bat un balcó i el vento al espai fins que sento rebotre el crani de la criatura per les lloses del empedrat.

La sogra es desmaià i sort del desmai sino em trau del mon aquell dia:

A pesar de tot, el noi estimbat era de fusta.

D' arran d' aquell fet no estic am la dona, ni am la sogra. Empero, amb aquell fet, el modernisme agafá molt *crédit*.

Per la copia

BERTRÁN DE L' OS

“Llum, llumet y llumanera,”

“¡DEIXAM ENCENDRE!”

UN llumet dels caputxins qu' estava plé de verdet; un llum de ganxo que n' era rovellat, tort y garrell; y una llumanera gueta de quatre brochs y tants blens, tenian grossas disputas dalt d' un prestatje tot vell 'hónt vivían per miracle... de quan vá caure Isabel, sobres la séva importancia caducada de tant temps y que ha ressucitat ara com per un voler de Deu, avuy que 'l Gas, per fer l' home, ha caygut del escambell.

Lo llum de ganxo, qu' es l' avi dels llums d' oli, ab lo talent que sa edat y la experiencia li han donat, á n' els seus nets lo llumet y llumanera vá férloshi un discursset demostrant dalt del prestatje que are li tocava á n' ell l' il·luminá á las botigas, tendas, basars, magatzéms, per' que sigués lo contrast més viu devant de la gent, y per' ferli la vergonva á n' el Gas y á n' el Govern al veure caminá enrera com 'ls cranchs á n' els clients gaseosos de la patria per mor' d' uns recárrechs—certsens' ferse mica ni gota de cárrech que ara mateix no guanyém prou per' impostos imposats per sempre més

tot y siguent transitoris, segons resa per pretext la *Gaceta*... qu' es 'l diari més llum de tot l' Univers.

Ab tot lo degut respecte que un llum de ganxo 's mereix, ni un sol cop lo contradiren la llumanera y llumet permetentli aquell esbarjo pretensions fins al extrém; y encar' que repapiej va no se 'n rigueren pas gens per prudencia y per' no darli un disgust al avi-vell.

Pro, acabat, la llumanera vanitosa com ella es anant com vá tan lluhenta, ab termes mitj encoberts exposá als seus companys d' oli qu' ella 's creva ab molt més dret lo tenir la preferencia per' suplir al Gas dolent per las sévas bonas formas artísticas á tot ser, fer més goig, tenir més planta, més *brillo*, més brochs, més bléns.

—Tant es aixís (sostenía) qu' en tota casa decent la llumanera á la taula era indispensable, un temps.—

Lo pobre llumet callava ascoltant aquell parell de llums que en vá aixís gastavan tants *fums*, sens' oli ni blé; y dessóta la caputxa vá estar bon rato rihent de sas pretensions tan tontas, fins que no vá poguer més y vá tñrarse endarrera

lo caputxó, cridant ell:

—Ja s' ha acabat la modestia; no vull ser menor... ¡Ben net! Per més que no més serveixo per' fé aná al llit á la gent, ma condició de... portátil fá que m' usi á tot arréu la generació moderna com en nostres antichs temps. Per lo tant, tñch simpatías ab tothom, dintre 'l servey; y casi no hi há familia que no tingui 'l séu llumet, per més que molt no la *brilli*; y no 'm costaria rés si ho agafés ab empenyo il·luminá á estab'iments per' deixar més en ridícul á n' el Gas, suplintlo á n' ell.

En aquestas, vé la raspa: m' arreplega l' avi-vell y me 'l penja allá á la cuyna; á la llumanera prén deixantla sobre la taula del menjador; y després á la taula de nit posa lo llumet, per fer servey... Y l' endemá al netejarlos, omplí 'ls d' oli y posá 'ls bléns s' acabá lo gros conflicte del Gas que torná á está encés, quedant de nou al prestatje llum, llumanera y llumet.

PEPET DEL CARRIL.

LOS QUE NO S' APURAN

—¿Diu que 'l gas no volen darnos al preu d' avants? ¡Aixó ray! Per ma part, 'ls ho asseguro; de llum no 'n voldria may...

—¿Troban qu' uso gros lo ciri? Lo mateix trobo també... pero 's comprén, porque l' home té botiga de ceré.

—Jo de gas no 'n necessito, ni que siga regalat, ab la llum del meu ingeni estich sempre *iluminat*.

—Y jo que las condiciones del gas no trobo aceptables, ab cerillas sempre faig las feynas indispensables

ACTUALITATS

—¡Ja fa sis dias que no menjo calent!
Bé podiau ferme de la Comissió de Paris, encare
que no mes hagués servit per portar las maletas!...

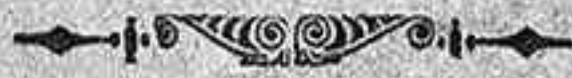
Cauhen quatre gotas ..
¡aldillas amunt!
y 'i pobre que mira
queda mitj difunt.

—En vista de que 'ls forners han pujat cinch cén-
tims lo pa, avuy mateix comenso la huelga. ¡No 'n
menjaré hasta que tornin á baixarlo! Penso que vos-
té 'ns farà companyia
—¿Qui, jo? Ja porto quinze dias de huelga.... forsosal

H. F. 19

La alegria dels nostres pobres

Tots los que son rics, haurian de pagar diners per no serho.

Perque son rics de diners y pobres d'alegria.

En cambi 'l pobre, 'l menesterós, te falta de monedas; pero d'alegria en posseheix per donar y per vendre.

Las comoditats y 'ls regalos d'aquet mon, Deu va establirlos pe 'l pobre, y 'l pobre es qui 'n disfruta, encare que a cop de vista sembli tot lo contrari.

Y es que l'home, ab criteri torsat, diu casi sempre que 's diverteix, quan está aburrintse miserablement, com posa entre 'l número de privacions, lo que en realitat son despreocupacions y alegrias.

Los rics no 'n saben de viure ni saben encare lo qu' es divertir-se. Los pobres son los acaparadors del bon humor; allá ahont n' hi ha mitja dotzena de reunits, no hi falta brometa, encare que sovint se 'ls senti exclamar «¡S' ha de patir!»

Per saborejar lo bo, es precis haver tastat lo que es conegut per dolent; y 'ls rics com que no han tastat lo últim no poden saborejar lo primer; viuen en la mes horrorosa monotonía, y la monotonía es mare del aburriment, com la varietat es generadora de l'alegría, per que ja es sabut que en la varietat está 'l gust, y 'l gust y l'alegría son fills d'uns mateixos pares y bessons per anyadidura.

Un rich pot donar compliment al luxo y á sa vanitat, y per lograrho empresona sos peus en unas ajustadas sabatas de xarol, y usa camisas planxadas, colls alts y guants.

¡Ah, l'alegría del home no consisteix en lo luxol

Aquet rich de las sabatas de xarol, cria ulls de poll, y á cada bot que fá ballant en los salons de l'aristocracia, veu las estrellas, perque porta 'ls peus en prempsa y 'ls ulls de polt se li posan rabiosos; si vol acostar sa cara á la de la balladora, lo coll de la camisa, no li permet bellugar lo cap, y se 'l veu sempre ab la testa fixa com si la portés demunt de un coll de fusta. Quan dona una estreta de ma á una hermosa, enguantada ella y enguantat ell, no té 'l goig d'apreciar si es fina ó rasposa la ma que li abandonan. Portant guants tot tè tacto de pasta ó serraduras.

En cambi 'l pobre, 'l que no té tractes ab lo luxo, 'l que viu ab senzillesa, quan vol divertir-se, se diverteix, causant enveja als ricatxos que se 'l contemplan, los quals no poden menos qu' exclamar:

«¡Qu' en son de felissos los pobres!»

¡Es clar que si! Los pobres no pensan en cupons duptosos, ni en quiebras, ni en desastres de cap mena. Quan toca l'esquella de plegar, arriba per

ells lo descans de la fatiga, cosa que 'ls rics no coneixen, puig per ells es la vida: la fatiga del descans.

Los pobres, quan volen ballar no s'encauhen com la gent de pessetas; l'atmosfera pesada dels salons los envenenaria la respiració. Per' xo ballan al ayre lliure, al compás d'un piano de maneta. Al mitj del carrer, los pulmons funcionan ab mes desahogo y no 's necesitan criats que demanin la invitació. Lo carrer es de tothom..., y tota la pobrissalla pot ballarhi. No s'han de gastar tampoch gayres cumpliments ab las sarauhistas. Ab un «¡Que hi aném mossa?» quedan omplerts tots los requisits de la etiqueta de carrer.

Si la sarauhista troba 'l ballador de *recibo*, sense contestar á la franca invitació d'ell, se li enganxa al bras, y desseguida 's veu giravoltar á la parella ab tal lleugeresa y destresa, que ningú diría que 'l carrer estigués erissat de perills, á causa dels alts-y-baixos del empedrat; alts-y baixos-capassos de fer perdre la serenitat á un equilibrista.

Quan las parellas de balladors barcelonins giravoltan, sembla que l'empedrat s'aplani, pera que duri forsa aquell moviment de peus y camas y balandrejament de cossos.

¡Los nostres pobres se diverteixen!

¿Y per qué?

Per que las espartenyas viuen en armonía ab los peus y las camisas sense planxar, permeten al ballador acostar sa boca á l'orella de la sarauhista pera dirli «¡No 'm fassis patir més, gitana!»

Y luego, si la balladora no es esquerpa, dugas mans sense enguantar, entrellassant sos dits ¡que s'en diuen de cosas!: S'estableix una corrent elèctrica, que no para fins al reconet mes amagat del cor.

Jo, que, quan me vé de gust, també figuro entre 'ls balladors al ayre lliure ¡que n'hi passat de ratos felissos estrenyent contra mon pit á balladoras de carrer, qu'han recreat lo meu nas ab perfums d'oli de máquina! A *Don Quijote* van semblarli finas olors la furtó d'allis y sebas que despedía la Maritornes, y á mi ¡quants cops! la pudor d'oli m'ha semblat essencia de violetas!

L'altre día mentres ballava ab una morena *olorosa*, va passar en Girona ¡y 'm va fer llástima!

¡Qué pagaría ell per poguer ballar al ayre lliure!

Tant com al ball, los nostres pobres se diverteixen á la taula. ¡No s'hi divertiría tant com ells, la Comissió de París, á pesar de las crescudas assignacions!

Los pobres sempre enen gana, sense necessitat d'aperitiu. ¡Qué millor aperitiu que 'l treball de cada día!

¡Tot hi va! ¡Lo mateix naps que cols! Pero quan dona gust veurels es lo día que menjin conill ó pollastre. ¡No 'n deixan ni 'ls ossets! ¡Quin modo de bellugar las barras! ¡Y quin modo d'aixecar lo colze pera donar á la bestioleta lo degut acompanyament!

Ni un sol tall arriba al ventrell, sense veures em-
paytat per un trago de quatre canas!

¡Los richs no 'ls saben los mil gustos que té un
pollastre!

Com no saben tampoch, lo tou qu' es un trist
matalás, quan lo cos que s' hi ajeu ha fet dotze ho-

ras de *gimnástica* á la fábrica y altres sis de lo ma-
teix en lo ball de carreró.

¡Si 'ls richs tastessin totas las nostras delicias, qu'
en donarian de diners per ser pobres!

A. GUASCH TOMBAS.

Lo Esquilador del Clot

A mons estimats amichs Joaquim Moragas, y Pera Carlés

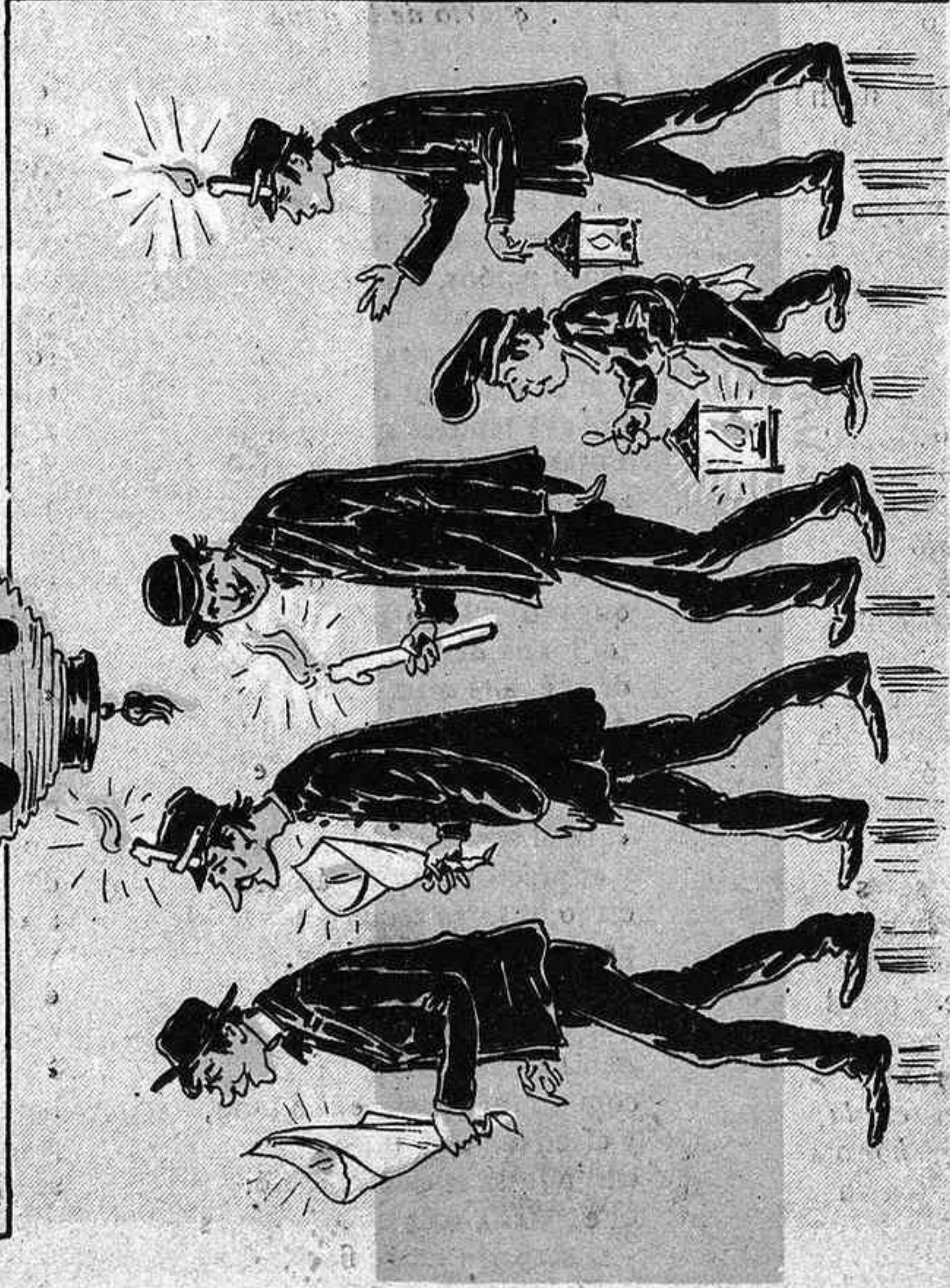
ESCARDALENCH, de mirada
traydora com la del bou;
nas xato; y arran d' orella
dos xavos que treyan foch;
son coló, entre pega y sofre;
l' aspecte en conjunt, era hósch;
veus aquí la vera efigie
d' en Manel lo Esquilador
gitano dels de mes fama
que á n' al Clot doná renom.
Ab sas llargas estisoras
ficadas fins al boió
dintre una vayna de cuyro
guarnida ab llassos y flochs
sortía eil de casa seva
satisfet, gronxant lo cos
y fumant un *caliquenyo*
capás de fé aixecá un mort.
Puntual com un rellotxe,
aixís que sortía el sol
tot l' any ya se 'l veyá seure
á n' el banch de ca 'l Pinós'
taberna que per lo antiga
feya furor en lo Clot
'hont menjava un carquinyoli
bebent el seu *cigaló*
y á marxas dobles s' en 'nava
ab l' *estro* penjat al coll
á recorre la parroquia
com si fos d' allí el rector.
Quan 't mes feyna li sortía
mes treballava frisós
¡ab quina sal la mordassa
posava als animalons!
¡per traures las estisoras
quina llestesa y primor!
y un cop posat á la tasca,
¡era alló menjarse 'l mon!
Sos dits apenas se veyan
segant pé!, arran, *rasó*
no dexantlos ni una *escala*,
no fentlos ni un *grahó* sols
y en mitxa hora ja tenian
la *bestia* seta una flor
ab dibuixos á l' esquena,
ramatjes á n' els garrons,
molts granets d' ordi á las ancas

y filigranas al coll,
tant, que al veurels exclamava
qui penetrés sa labor:
Animal que 'l Manel passa
las estisoras pel llom
no hi ha que donarhi voltas
queda com un pom de flors.»
.....
Aixís que las dotze queyan
del campaná ab calmós só;
arplegava sas eynas
y altre cop á cá 'n Pinós
á fe 'l *quarto de la gana*
y correns a casa, ahont
l' esperava la maynada,
la muller y el fidel gos,
animal que entre gitanos
es part vital de son cor.
Lo noy gran se li sentava,
fentli petóns, als genolls;
lo xich prenia las eynas
de sas mans saltant goitxós
y el cá brincant d' alegría
donava tendres grinyols.
Posava la sopa á taula
sa esposa y alegres tots
del dinar donavan compte
com de lo ví del porró
que mut y absort ne restava
tot l' any demunt de l' ascón;
després á fé mitx-diada,
deixondat ¡vinga 'l bossot!
y á treballar fins al vespre,
sopá y á dormir tothom
«que 'l sendemá hi ha matinas
y es precis comprá pá nou»
dit lo qual, se recullían
per esperar l' altre jorn.
Aquesta vida tranquila
que duya lo Esquilador
debía serne amargada
com sempre passa en lo mon,
y efectivament, un dia
cumplintse el que diu alló;
que naix la rosa entre espinas
y la serp viu entre flors,
va notá la concurrencia
assidua de ca 'n Pinós,

que lo Manel va fer falta
aquell dia, y á una, tots,
anaren á casa seva
per enterarse d' aprop
del perquè, del com y *cuando*
faltava eil, sent tan puntós,
y allí els hi diguè sa dona
anegats sos ulls pel plor
y ab paraula *entrecortada*
que faltavan eil y el gos
desde las dos de la tarde
del dia avants, del dijous,
y que per lo tant temia
que així á n' eil com al Milor
els n' haguessin fet alguna
d' aquellas de... gitanot.
Amichs, dona y criaturas
sortiren de l' àbia folls
y un per un varen seguirne
tots los barrancots del Clot
y aprop del Convent dels gossos,
sota d' un desgarnat pont,
trobaren, fet una llástima,
al gos *aixullat* y mort
y á son costat, ja cadàvre,
y ab un *trau* esgarrifós
hi geya el pobre gitano
en Manel, lo Esquilador,
qui avants de suicidarse
escriguè en un paperot:
«Me mato, porque esquilantlo,
he fet un tall al Milor;
després d' aixó, no es possible
que 'ls dos trepi jém el mon;
no, no vuy sofrir la befa
dels altres esquiladors;
aixís compendrán lo geni
vergonya y gran pundonor
d' aqueil que 'n vida digueren
tots quants vivian al Clot:
«Animal à qui eil passava
las estisoras pe 'l llom,
¡alló era cosa de veures
semblava un pomet de flors.»!

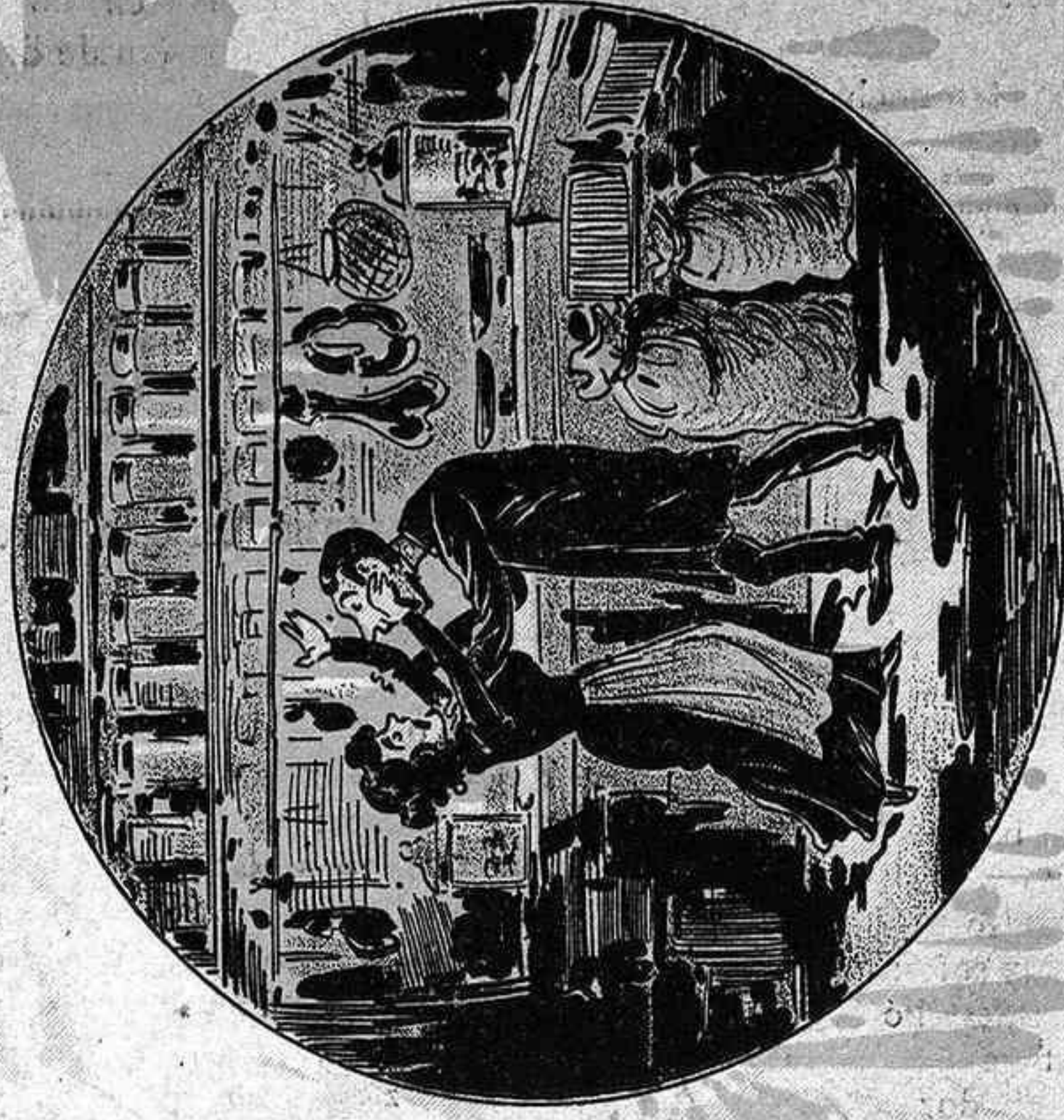
S. BRUGUÉS.

A LAS FOSCAS

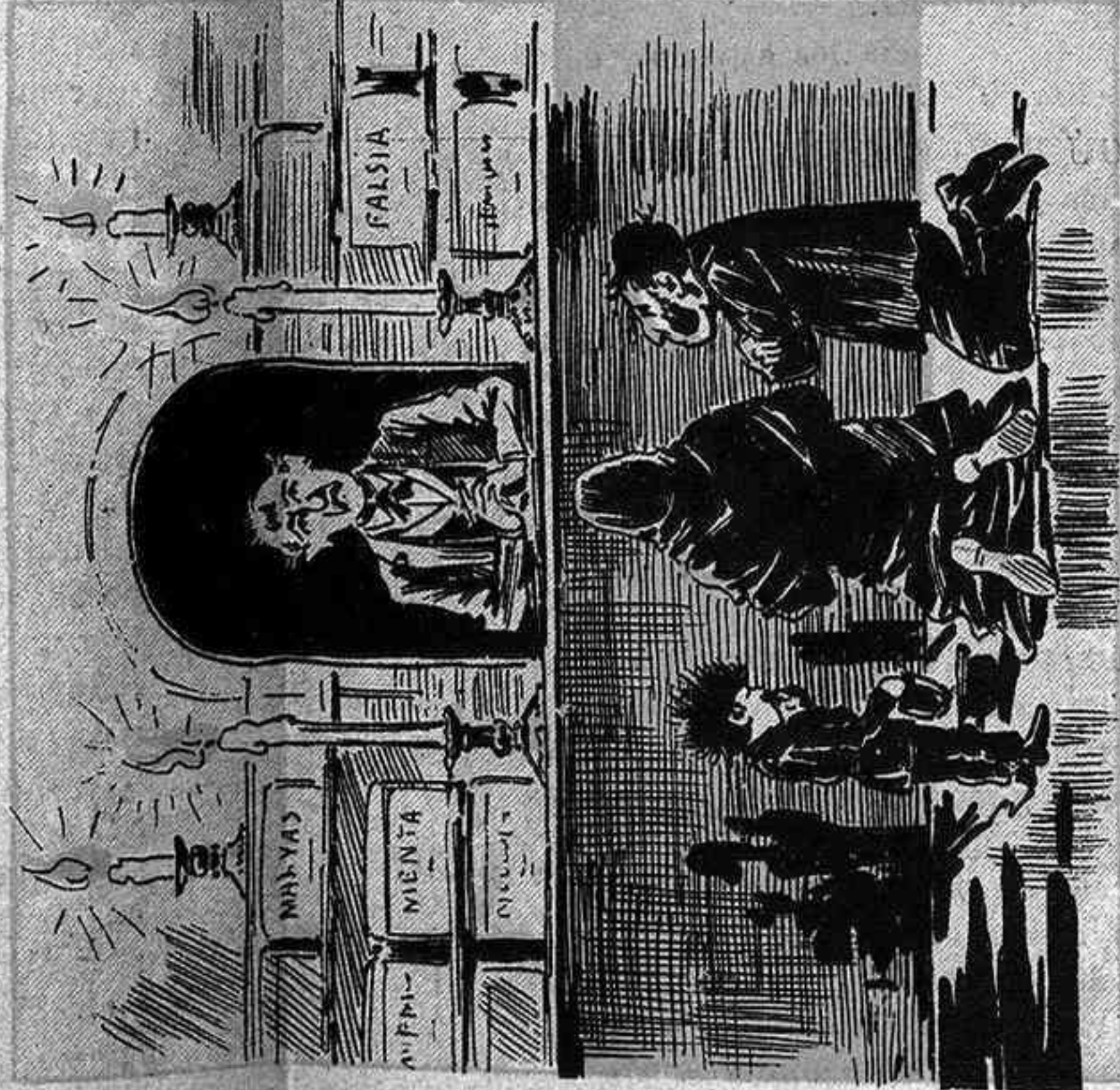

CORO DE PAPERINAS

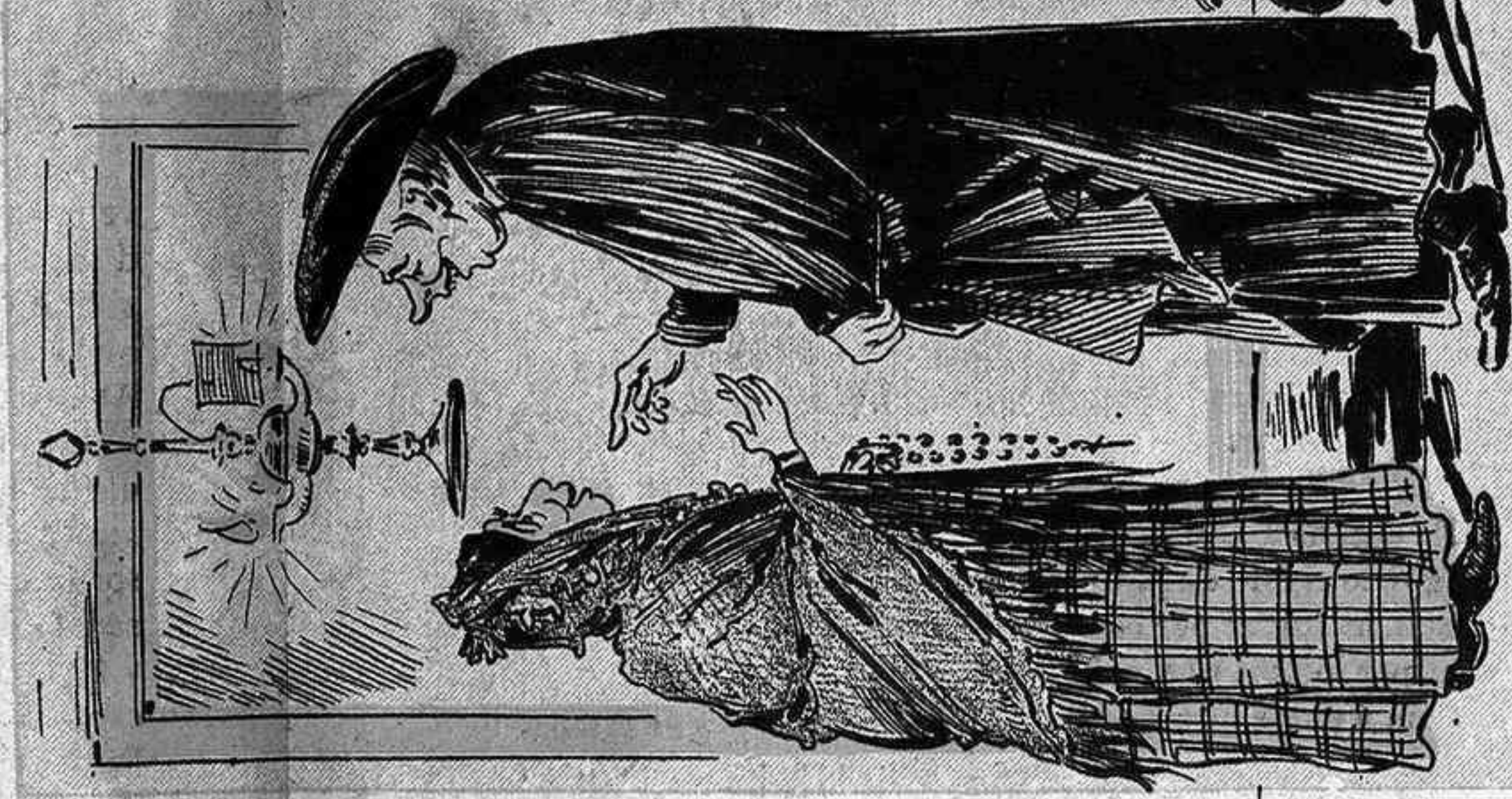
Jo te l' encendré - si apagas lo metxero
jo te l' encendré - voltada de paper.

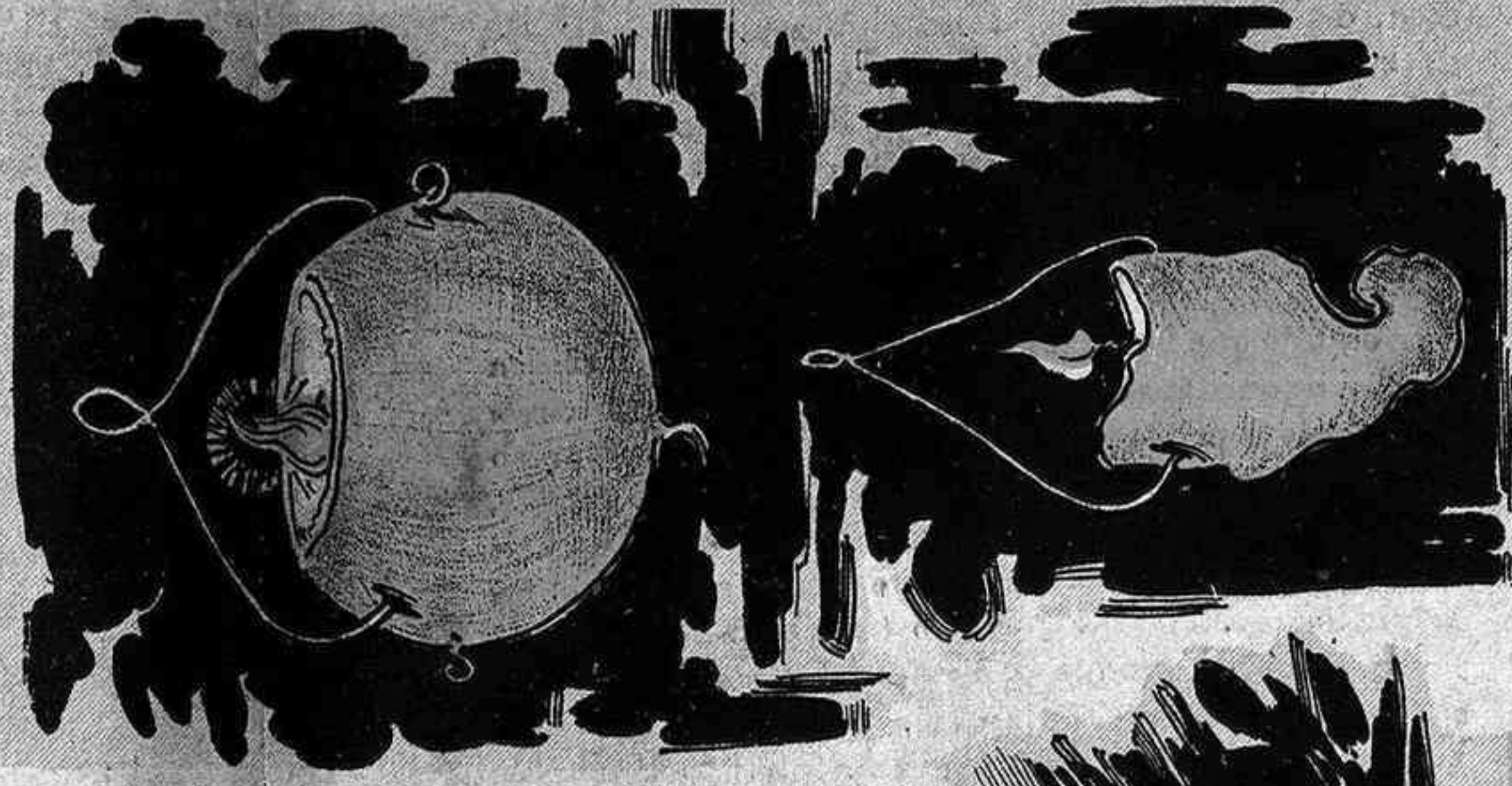
Aquella mitjajllum de las droguerías, ha
proporcionat moltes embestidas de sátiro
manso y algun espatèch d' esgarrapadas.

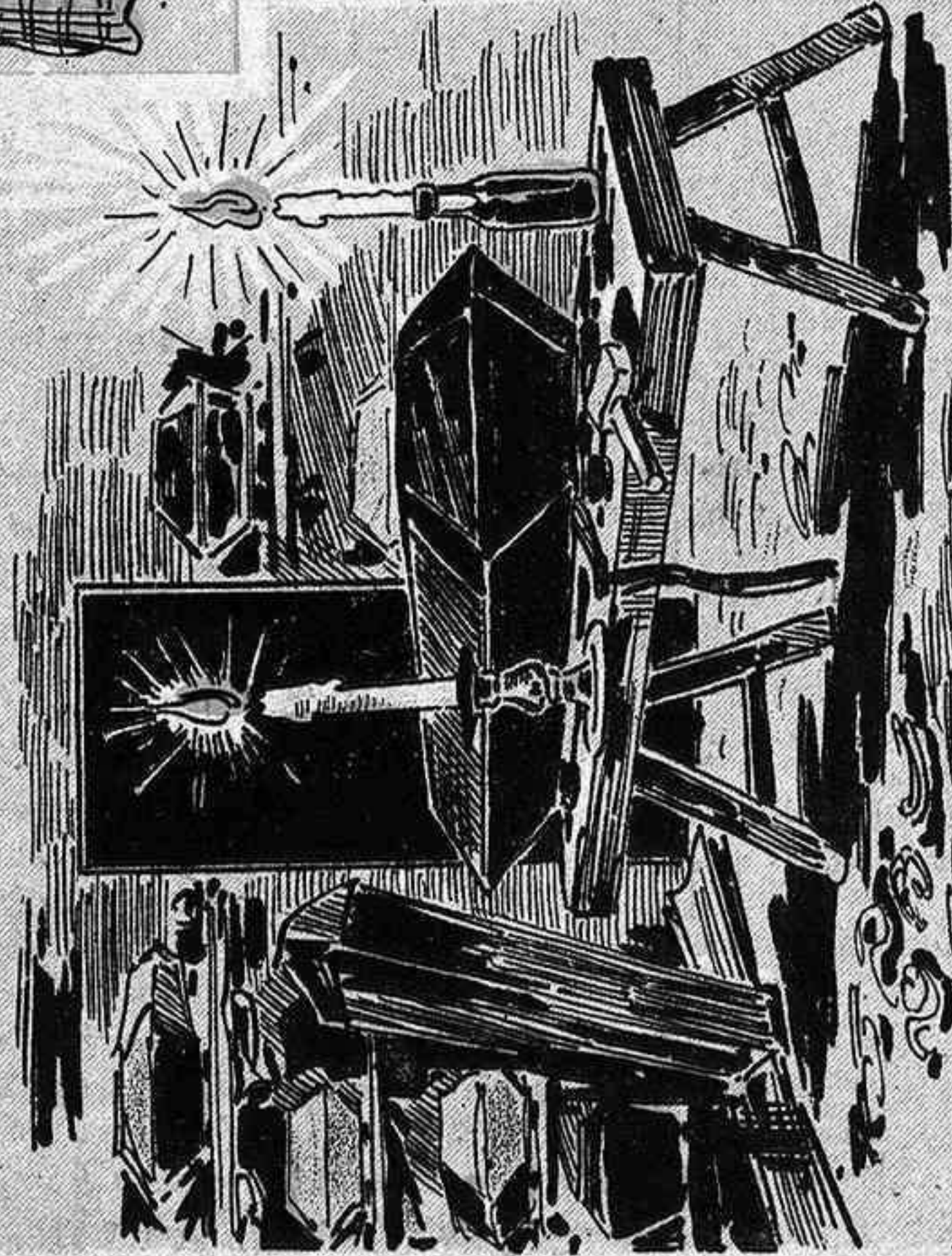
Al veure 'l entre ciris com un Sant, vostés
també s' hi agenollarian á casa del herbolari!

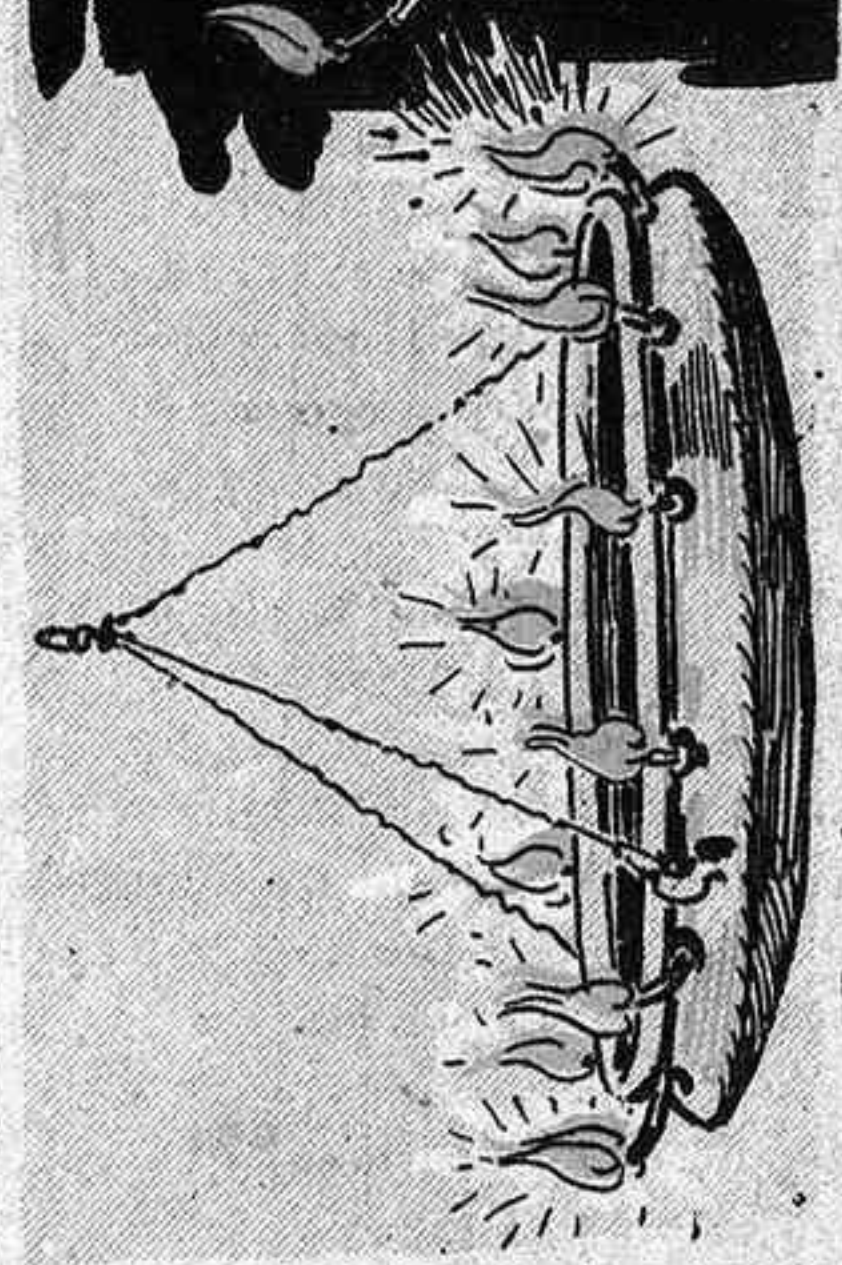
- Deu fassi qu' això duri, senyora Mónica!
- ¡Ay sí, mossen Catufol! Aqueixas llum-
maneras me recordan als piadosos temps
del *oscurantisme!*

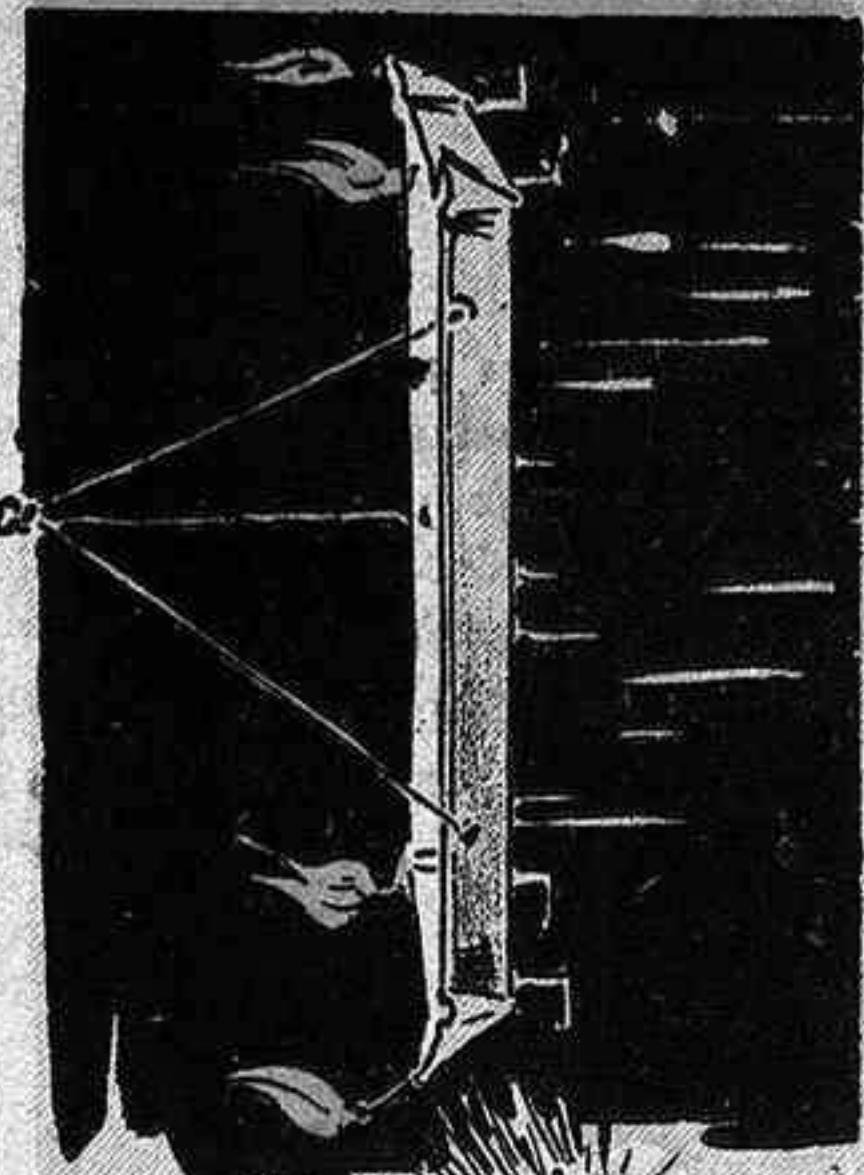
INVENTIVA POPULAR
Una sindria y un pebrot.

Vaija no s' alarmin! Aixó es sencillament lo
taller d' un bagulayre. Y ara ell, es á sopar.

Cassola monumental
pescada del natural.

Finalment. Aquí tenen quatre
metxeros d' oli, sofregits á la llaua.

TEATROS

PRINCIPAL

Pera dissapte anuncia lo Sr. Llanas, actual empresari d'aquet teatro, la inauguració de la próxima temporada d'hivern ab una escullida companyia comich-dramatica á qual frente hi figura lo reputat primer actor y director Sr. Bonaplata.

Los propósitos del Sr. Llanas, segons anuncis, son: *representar solamente aquellas obras, que cuando no moralicen, sin desmoralizar poco ni mucho, aumenten á los dichosos su buen humor, desparilen y avispén á los pobres de espiritu y hagan olvidar sus pesares á los desgraciados.*

Ab tot y la estensió dels seus propósitos, se reserva lo manifestar los noms de las obras novas puig diu que *obras son amores*, per lo tant, senyal que te algo amagat.

Celebrarem que com la temporada que sigué empresari del Circo Barcelonés trobi un filón pera aquesta temporada. A veure si com allavors troba un gegant *bejarano*

NOVETATS

En la passada setmana se cantá la ópera *Ernani* que ab tot y ser de las mes vulgars del mtre. Verdi, obtingué una execució un xich desigual, degut en gran part á la senyora Alloro que demostrá no coneixe la obra á causa sens dubte de haverse dedicat al teatro sense tenir repertori estudiat. Reconeixem á la Sra Alloro condicions pera arriivar á esser una verdadera artista, pero actualment li faltan estudis.

Molt bé estigué lo Sr. Ceppi, fent un notable protagonista, contribuinthi la seva preciosa veu.

Respecte del Sr. Blanchart cal consignar que va portarse com te costum tan gran artista y á haver estat mes ben secundat per la *Elvira*, hauria obtingut una ovació al cantar lo *Vieni meco sol di rose* ja que ho digué á *fior di labbio* y ab la maestria sols peculiar en éll.

Acertadíssim lo Sr. Rossato, lográ un éxit en la preciosa romanza del acte primer, tenint que repetiria pera acallar los aplausos del públich.

La direcció y concertació de *Ernani* aná á carrech del mestre Goula (fill) qui acreditá lo respectable apellido musical que ostenta.

Pera demá está anunciat *Roberto il diavolo* á carrech dels celebrats artistas Srta. De-Lerma y Srs Engel y Riera. Ab tan valiosos elements no duptem de l' éxit.

També aquestos dias s' han donat algunas representacions de *Aida* haventse encarregat, á causa de indisposició del Sr. Ceppi, del Radames nostre paysá lo reputat tenor Sr. Puig-Escursell, qui sigué molt aplaudit, principalment en los actes tercer y quart, fent gala de sa magnífica y estensa veu y donant lo degut relleu al personatge á éll confiat.

ROMEA

Lo divendres de la setmana passada va efectuarse l' estreno de *Ayguá de Malvas* juguet cómich en un acte y en prosa, arreglat á la nostra escena per l' actor don Lluís Libre.

Dita obreta que comensa bastant bé, decau notablement en sas últimas escenas, en las qua l' autor ha usat la *brocha gorda*.

Lo desempenyo fou bastant acertat y cridat á escena l' arreglador de la obra.

CATALUNYA

Ultimament s' ha estrenat un saynete lirich titulat *El manton de Manila* que si be no fou rebut ab desagrado, tampoch entusiasma als concurrents, degut á que lo senyor Iraizoz, autor de la lletra, se cuydá mes de la forma que del fondo, ja que sols procurá fer versos bonichs sense pensar ab l' argument.

Lo Sr. Chueca autor de la música estigué encar menos afortunat, puig en cap número s' observa sas dots musicals

La execució que li donaren los artistas fou molt acertada, distingintshi la Srta. Rodriguez y 'ls Srs. Rodriguez, Fernández y León.

A propósit del desempenyo: ¿Sr. Rodriguez; vosté que sabem es un excelent director, no opina que la artista que fa de *Lucia* se presenta massa mudada y cuyda en excés sa toilette?

GRAN-VIA

L' éxit de que venia precedit lo saynete lirich *La buena sombra*, ha quedat afirmat entre nosaltres y potser ab creces puig desde la primera escena lo públich la va rebre ab moltísim agrado, celebrant los xistes que hison á grapats.

De molts anys no haviam vist en lo género chico un éxit igual, puig pot posarse al costat de las mes notables obras ja que los Srs. Alvarez Quintero (jermans) autors de la lletra, han procurat que *La buena sombra* además de xistes tots ells cults, tingués argument.

Molt contribuí al resultat lograt lo inmillorable desempenyo que li han donat los artistas, y molt particularment lo Sr. Ruiz de Arana que del personatge *Triquitraque* ne fa una verdadera creació.

La Empresa per sa part comprenent que se tractava de una obra que duraria molt temps en los cartells (com segurament durará) l' ha presentada ab escrupulosa propietat y ab tres decoracions novas del Sr. Chia qui ab ellas s' ha acreditat de notable escenógrafo.

La música que hi ha intercalada y que porta la firma del mtre. Brull, no está de molt a la altura del libre, pero ab ella demostra dit compositor que posseheix grans dots de concertador.

NOU RETIRO

Fa alguns dias que la companyia d' aquest teatro ha tingut lo refors de la tiple cómica Sra. Matrás, que per sa gracia ha lograt per complert las simpatias del públich, sent per lo tant una valiosa adquisició.

Com á obras novas se 'ns ha dat *La coartada* que se separa per complert del género petit que se explota, pero ab tot mereix aplauso la bona intenció dels autors, encare que no hajin estat massa afortunats.

Pera ultims de setmana s' anuncia los estrenos, entre nosaltres de *Las figuras de cera* y *El mentidero*.

AMBIGÜ BARCELONÉS

Per ordre gubernativa se suspengueren las funcions anunciadas, pero se travalla á fi de lograr la apertura pera lo próxim dissapte dia 15, y, en cas de lograrse, la companyia Ferrer debutará ab lo drama del senyor Guimerá titulat *El padre Juanico*

EDEN-CONCERT

Dissapte passat vá reapareixe en aquest escenari la companyia de sarsuela dirigida per la celebrada tiple D.ª María Molgosa, que sigué saludada ab una tempestat d' aplausos.

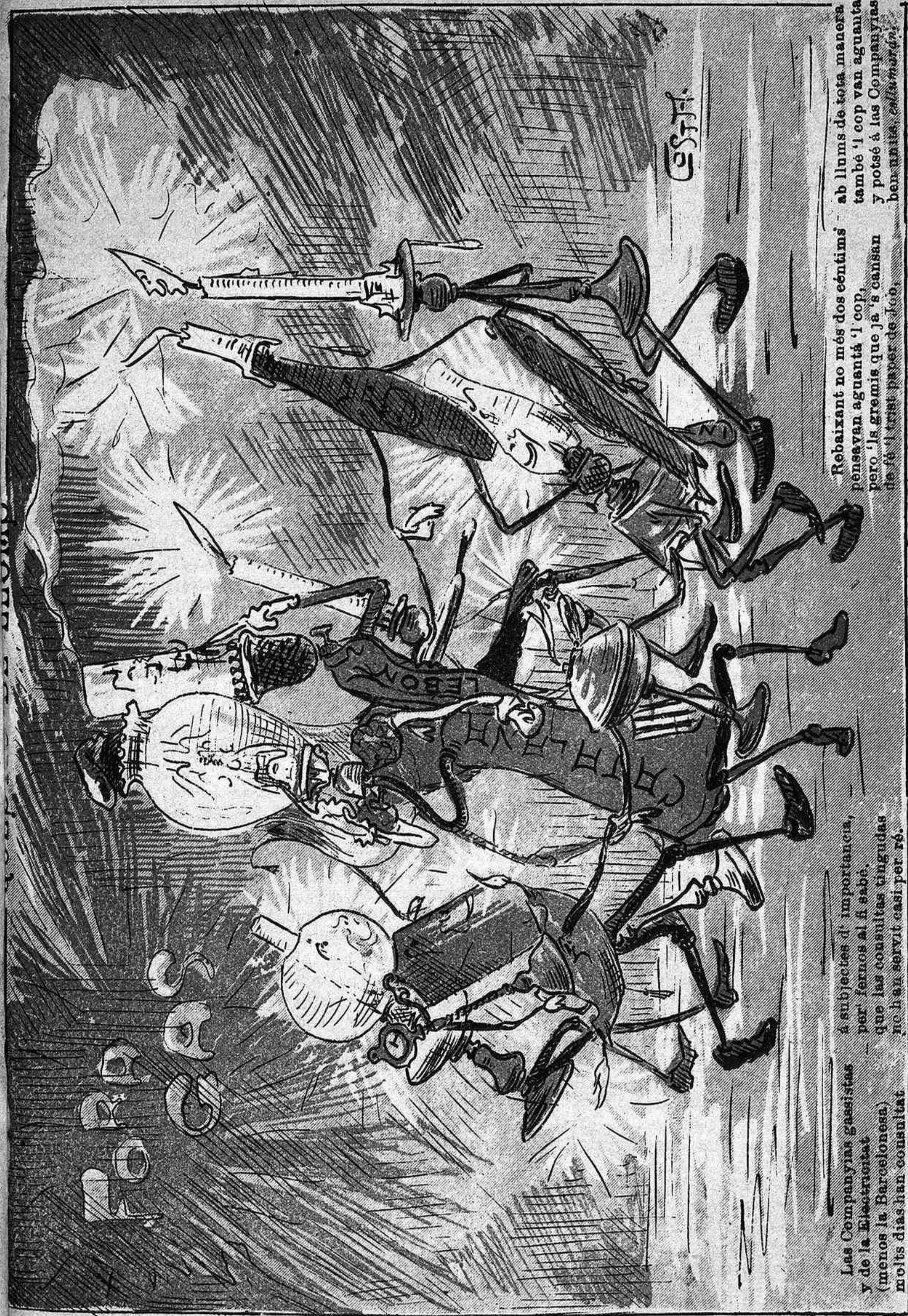
Dels valiosos elements, tots de la companyia, no cal parlarne, puig son 'ls mateixos de la temporada passada, á excepció feta de la segona tiple senyoreta Parejamo que debutá també ab molt éxit, guayantse per complert las simpatias del públich.

Las obras «*Los dineros del sacristan*» y «*La revista*» obtingueren un acabat desempenyo.

També debutá lo notable artista Mr. Novellus ab sas *vistas sombrejadas* que agradaren moltíssim.

La temporada d' hivern promet ser brillantíssima.

UN CÓMICH RETIRAT.

Las Companynas gassistas
y de la Electricitat
(menos la Barcelonesa)
molts dias han consultat

á subjectes d' importancia,
per' ferros al fi sabé,
que las consultes tingudas
no han servit casi per' res.

Rebaixant no més dos céntims
pensavan aguantá 'l cop,
pero 'ls gremis que ja 's cansan
de fé 'l trist paper de Job,

ab llums de tota manera
també 'l cop van aguantant
y potsé á las Companynas,
ben unise, *collamorda!*

CESTRA

Nostre retrato

Publiquem avuy lo de donya Josefina Huguet, primera tiple de género lleuger que per sa preciosa veu y magnifica escola de cant ha lograt entusiasmar en totas parts ahont ha trevallat, havent ja fet temporada en los principals teatros de Europa y América, y sent considerada com una de las mes celebradas notabilitats líricas que avuy dia possehim.

Campanadas

Quan encare 'ns recordém de la planxa que va tirarse don Emili Castelar, ab motiu d' un anónim que va rebre y va rompre sense llegirlo, posantseli després al magi que 's tractava d' una amensasa anarquista, per lo que va anar al cistell dels paperots a recullir los mil trossos de la carta y va resultar que no 's tractava d' una amensasa sino d' una alabansa..

Quan encare tot aixó recordém, llegim que la policia ha detingut a un individuo que feya rato anava darrera de 'n Sagasta, potseser per la senzilla rahó de que no anava de vant.

Hi ha cosas que si no son por, ho semblan.

Será precis no alabar a cap home politich y procurar que siguin ells los que 'ns vinguin darrera.

✱

En la reunió celebrada fa pochs dias per l' Ajuntament de Palma, 'l regidor Sr. Mulet, va parlar alt y fort contra la centralisació dels serveys del Estat, d'hent vritats com temples.

¡Diasuma que no abundin los regidors d' aquesta carnadura.!

Es clar; com que la majoria, si ho son, es perque van a quart y ajuda ab lo Govern, se conservan fidels al turró... de barra.

¡Y de barra no 'ls en falta!

✱

L' Ateneo Vilassanés, qu' es una de las societats catalanas que mes se preocupen de la ensenyansa, puig no olvida may que la regió mes rica es la mes ilustrada, ha obert las classes del present curs, confiantlas a don Rafel Monjo y don Jaume Pujol, que segons tenim entés, son professors molt competents.

Societats com l' Ateneo Vilassanés s' han de comptar entre las verdaderament útils, y mereixen, per lo tant, un calurós aplauso.

✱

Los forners han acordat baixar lo preu del pá, posant a pesseta los pans de sis lliuras.

Alguns forners han reduhit lo preu hasta 95 centims.

Aixó no ha succehit aqui, sino a Calella.

Los forners barcelonins han tingut la galanteria de pujarnos en 5 centims cada tres lliuras de pá, excusantse ab que lo barato es car.

De modo qu' ara 'l paguem mes... pero es mes barato.

¡Los nostres forners no tenen preu!

¡Com que sempre 'l cambian... mirant per l' estra!

¡Deu fassi qu' hagin de menjar rosegons!

¡Ja que nosaltres, ben aviat ni aquet gust podrem donarnos!

✱

Llegim en nostre estimat company en la Prempsa «La Costa de Llevant» que l' Ajuntament d' Arenys de Mar,

Va acordar molt acertadament tornar los diners als suscrits per la compra d' uns gegants, ja qu' aquesta no podia efectuarse per esser relativament escassa la cantitat que s' havia lograt reunir a tal objecte.

Creyém que l' Ajuntament d' Arenys de Mar ha fet santament.

De gegants no n' hi faltarán.

¡Lo Govern los está fent, per' tota la Nació!

✱

Segons noticias, la companyia dramática que dirigeix l' aplaudit actor Sr. Pigrau, está fent una brillant campanya a Tarragona.

També la companyia que dirigeixen los Srs. Fages y Bozzo y de la que forma part la primera actriu D.ª Candelaria Tarés, se troba a Mataró preparant una campanya profitosa.

Desitjém bona sort a abdos companyias y 'ls recomaném que no olvidin las produccions catalanas, puig en ellas es ahont poden y ahont deuen brillar los nostres actors.

✱

La ciutat de Mataró, que s' ha fet celebre pe 'ls molts quentos que d' ella 's coneixen, sembla qu' encare no ha abandonat lo seu tarannó.

Segons nos escriu un amich que resideix en la esmentada ciutat, l' altre dia van fixarse en las cantonadas de la mateixa uns cartells anunciant que la Escola d' Arts y Oficis obriria la matricula 'l 15 de Septiembre, lo qual no té res de particular, pero lo salat del cas es que 'ls cartells portan fetxa del 30 del mateix mes, y lo mes salat encare es que «l' altre dia» a que avants nos referiam, es el 5 del present mes d' Octubre.

Ara creyém cert lo dit d' aquell arcalde mataroní, que al preguntarli qui havia disposat posar unas banyas en una paret pera estacar los caballs, va contestar satisfet: «Aixó ha sortit de! meu cap!»

La única rahó que podran alegar los mataronins, es que ells aprenen del nostre Ajuntament.

¿Saben per qué?

Perque sense anar mes lluny, va acordar fa pochs dias la confecció de trajos d' estiu per varis dependents seus.

¡Se creu que 'ls estrenarán lo mateix dia de Nadal... si 'l termómetro está baix zero!

✱

Dijous de la setmana passada va morir a Arenys de Munt, ahont residia, nostre amich lo conegut fabricant de mosaichs hidràulichs D. Tomás Senties, qui tenia conquistadas totas las simpatias de la població, per son cor bondados y exquisit tracte.

Acompanyém a la familia del finat en lo viu dolor qu' experimenta.

Al benvolgut M. Riusec

✱

Ab un' altra fadrineta,
ja podeu está joyós;
feuhi la reposadeta;
sols perque 'l número dos,
no 'l celebren a la dreita.

BATANER DE MANLLEU.

La distingida societat recreativa *La Tranquil·litat* desde o primer del present mes ha quedat instalada en lo primer pis del n.º 25, carrer Nou de la Rambla, y diumenje passa pera solemnisar la inauguració de son nou local, dongué un extraordinari ball ab orquesta, que se vejé sumament concorregut, haventse adornat los salons d' un modo brillant

Sembla que á no tardar lor infelissos espanyols podrem cultivar lliurement lo tabaco.

Per encárrech de la Tabacalera varis enginyers han estudiat las condicions del nostre terreno y han emés dictamen en el sentit de qu' es inmillorable pera 'l cultiu de planta tan indispensable... pe 'ls fumadors.

Nada, nada; vinga la *llibertat*, perque fora sensible que s' arrendés lo cultiu del tabaco, com tantas altrás cosas, després que cada fill de vehi ja prepara cubells, testos y ollas per ferne una p antació en lo balcó de casa seva.

Ara falta sols trobar una planta que donguin los puros elaborats, y será una delicia sortir al balcó, arrancar un cigarro y fumar-sel á la salut d' en Sagasta, mentres lo municipal de punt, plantificat devant de ca 'l adroguer, dirá cosas dol-sas á las criadas del barri.

¡A Espanya no podém patir!

Diumen)e passat la llorejada societat coral *Euterpe de Clavé* va celebrar la acostumada jira campestre que fa tots los anys á la terminació dels concerts de la temporada d' istiu.

Com en lo present ha secundat á dita societat la coneguda *El Betis*, també los individuos d' aquesta se trobavan convidats y tots junts celebraren un fraternal banquet en lo saló del Restaurant del Lleó á Pedralbes.

Además foren invitadas distintas personalitats que tan per son valer com per los esforços demostrats en distintes ocasions, han procurat que la societat hereva de la gran obra de Clavé no quedés olvidada, y entre ditas personalitats hi figuravan lo distingit poeta Sr. Roure, y 'ls reputats compositors Srs. Ribera (J.) Martinez Imbert y Garcia Robles, com també un representant de *La Tomasa*, (Comich retirat).

Durant tot lo dinar, que, dit sia de pas, encar que molt mal servit, fou en cambi molt ben condimentat, regnaren entre los concurrents las mes gran cordialitat y armonia condició peculiar en tots los deixeples del immortal cantor, y al final se pronunciaren alguns discursos, iniciats per lo president de la societat Sr. Marondo, seguint després los Srs. Roure, Medina Martinez Imbert y Garcia Robles, tots ells encaminats als desitjos de progrés, tributant un gran recort al fundador de dita corporació.

Fina'isat que fou lo dinar lo Sr. Martinez Imbert acompanyá pera cantar la valenta composició coral *Catalunya* una de las que han lograt mes extraordinari exit en la passada temporada y que en aquell acte adpuirí una execució perfecta.

Al ocuparnos de dits companys, no podém menos que fe icitar á tan distingida societat coral per l' acert que tingué en celebrar la esmentada festa, debent dirigir nostres elogis particularment al Sr. Marondo, president de la societat, ja que demostra possehir dots que 'l fan recomenable per lo cárrech que desempenya á complerta satisfacció de la Societat Coral Euterpe.

Sembla qu' ara l' almirali Cervera culpa al Sr. Auñón del desastre sufert per la marina espanyola.

Y en esta disputa
llegando los *cerdos*...
pagarán la culpa,
'ls qu' en tindrán menos.

Com siga que per la premsa diaria s' ha notificat la desaparició d' un president de coros deixant un descubert de 3000 pessetas, se 'ns prega fem present que dit *pájaro* es un tal Fernández director de la *Asociación dels Coros de Clavé* y per lo tant res té que veure ab los coros particulars.

Una frase d' Echegaray:

«Empecemos por regenerarnos nosotros, para regenerar á la patria después.»

¡Molt bé!

Ara lo que convindria, es que 'l Sr. Echegaray dignés lo que entén per patria, ja que per' molts politichs aquesta paraula es sinónima d' *abdómen*.

Té la paraula la Comissió de Paris.

La Assamblea convocada p'ls insurrectes tagalos en Malolos ha acordat assignar 75,000 *pesos* anuals de sou al *generalissim* Aguinaldo. Aquet s' ha negat á cobrar dita assignació mentres se deguin las pagas que acredita l' exercit rebelde.

Si no 's tractés d' un traïdor, aquet fet l' honoraria.

Pero sent qui es, haurá pensat que 'l sou ja se 'l fara sense que li donguin.

No obstant, no tothom procedeix d' igual manera.

Quants ne trobariam que fan *lo pap* y *'l sach*.

Epigrama

A Londres en Cuspinera
l' altre dia va marxà
d' aburrit. puig dos anys feya
que 'l pobre estava cessant.
Mes avants d' emprendre el viatge
m' digué: Cteume, company,
que es sols per fugir d' inglesos.
sí acas á Londres m' en vaig.

J. SATLOV

CORRESPONDENCIA

(Tancada 'l dia II d' aquest mes)

Son publicables los seguüents taavalls: Lo retorn del héroe; L' amiatat de avuy; Intimas, de Carné; Cantarel·las y epigramas, de J. Bernis; Lo carreter y lo llargandaix; y trenca-closcas de Sallent, Pepet Panxeta, Santaliestra, Noy Pep, Sisket y Miquel del Pich.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI-
PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.. . . .	1'50 pessetas
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigir-se á l' Administració y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

LA TOMASA

DOS ENAMORATS

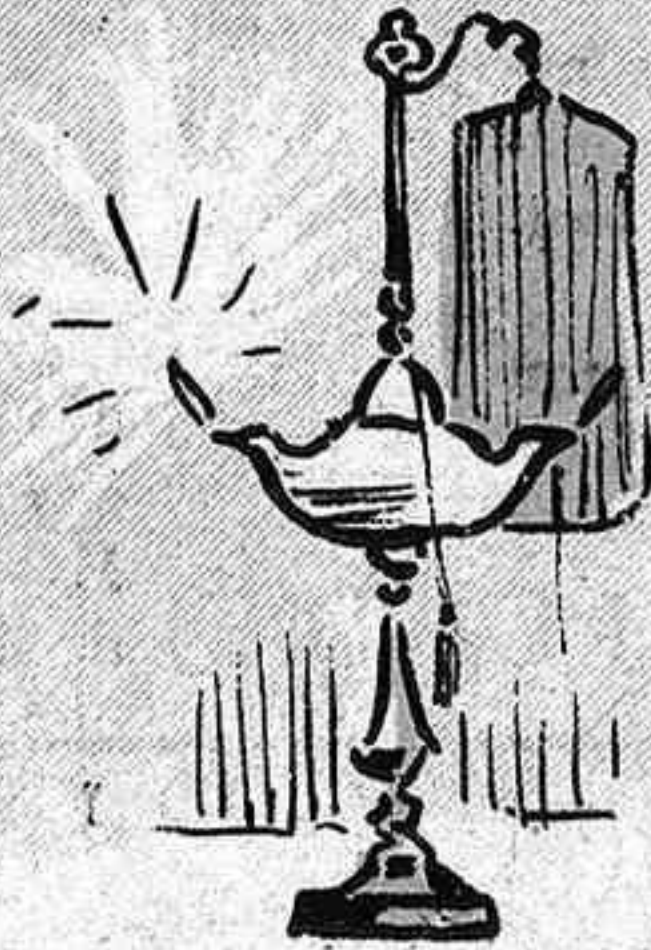
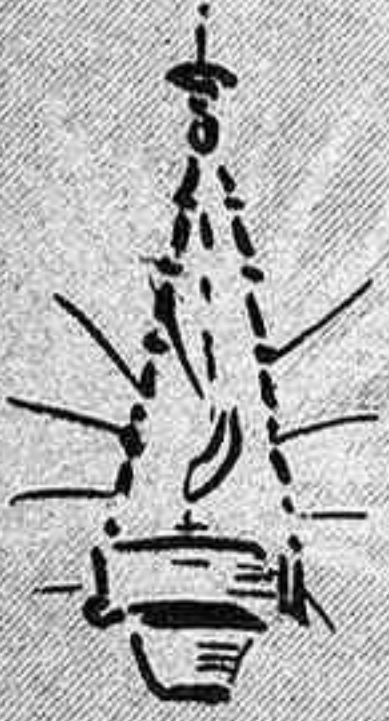
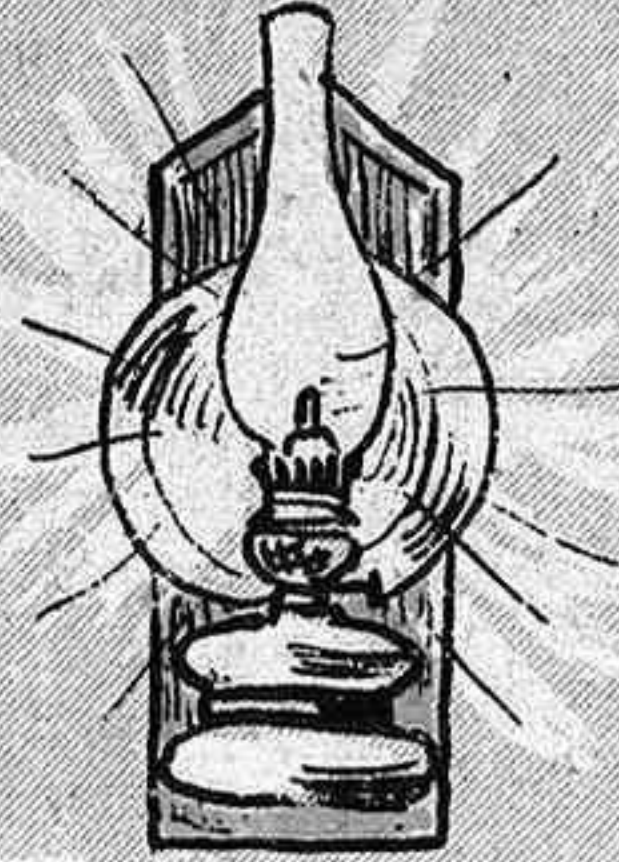

—¿M' estimas molt?
—Si, Pancrás.
—¡Visca la huelga del gas!

UN COMERCIANT

—¡Au, al globo enlluhernadó,
qu' ara hi rebut del Japó!

LOS HÉROES DE LA FESTA

UN RETRÓGRADO

—¡Per mi no hi ha res milló
que las llums de l' antigó!

Llums qu' anavam olvidant...
y ara 'ns fan un servey gran.

UN CESSANT

—Apagant llums desseguida
podré guanyarme la vida.